

Załącznik nr 8

Realizacja zadania nr 4 – przeprowadzenie pogadarek na temat „Prawna ochrona dóbr osobistych człowieka, w tym nietykalności cielesnej, a zwyczaje szkolne.

W ramach realizacji powyższego zadania w każdej klasie odbyły się lekcje wychowawcze wg scenariusza załączonego do materiałów konkursowych.

Temat: Prawna ochrona dóbr osobistych człowieka, w tym nietykalności cielesnej, a zwyczaje szkolne.

Cele ogólne:

Poznanie podstawowych praw związanych z ochroną dóbr osobistych człowieka, w tym nietykalności cielesnej.

Cele szczegółowe:

Uczeń potrafi:

- wcielić się w określone role;
- rozpoznawać sytuacje i zachowania naruszające godność i dobra osobiste człowieka oraz podawać ich przykłady;
- uczeń rozumie, w jakich sytuacjach zostają naruszone jego godność i dobra osobiste, cielesne;

Formy pracy:

- zbiorowa;
- w parach, lub trzyosobowy grupach;
- indywidualna.

Metody pracy:

- praktyczna – odgrywanie ról;
- słowna – burza mózgów, rozmowa nauczająca, gromadzenie informacji.

Środki dydaktyczne:

Rekwizyty wykorzystywane podczas odgrywania ról (według inwencji uczniów, np. plecak, zeszyty, zdjęcie itp.).

Czas realizacji: 1 godzina lekcyjna.

Przebieg zajęć:

I. Wprowadzenie do tematu zajęć.

II. Odgrywanie ról połączone z dyskusją.

Nauczyciel rozdaje wybranym parom uczniów opis krótkich scenek do odegrania:

1. Starsi koledzy zaczepiają młodszego w imię „chrztu kotów”. Wyrrywają mu plecak, wyrzucają z niego wszystkie rzeczy. Niszczą zeszyt z matematyki. Młodszy kolega próbuje krzyknąć, ale inni 23 grożą mu, że jeśli się nie zamknie, „spuszczą go w klozecie”. Odchodzą. Chłopiec płacze i zbiera swoje rzeczy.

Pytania do uczniów:

- W jaki sposób starsi chłopcy przejawili agresję?
- Jak zareagował młodszy kolega?
- Co chłopiec może/powinien zrobić po odejściu oprawców?

2. Koledzy z klasy sfilmowali rozebraną Lenę w przebieralni po lekcji wychowania fizycznego i opublikowali jej zdjęcie w Internecie z podpisem: „Striptiz Przebojowej Loli”. Kolejnego dnia w szkole Lena stała się obiektem zaczepiek.

Pytanie do uczniów:

- Czy kolega z klasy naruszył dobra osobiste Leny? W jaki sposób?

- Co czuła Lena przechodząc przez korytarz następnego dnia?

3. *IV klasa Liceum (uczniowie pełnoletni). Michał zdenerwowany na jednego z kolegów wchodzi spóźniony na lekcję i głośno przeklina. Koleżanki są oburzone i zniesmaczone. Jedna z nich upomina go, że za przekleństwa może zostać ukarany.*

Pytanie do uczniów:

- Dlaczego Michał przeklina? Co mu to dało?
- Czy koleżanka ma rację. Dlaczego?

4. *Nauczyciel wyśmiewa się z Magdy. Nazywa ją imbecylem, który nie jest w stanie się niczego nauczyć. Magda nie potrafi się obronić, bąka coś pod nosem, boi się nauczyciela i tego, że jeśli spróbuje się obronić, ten będzie się na niej wyżywał.*

Pytania do uczniów:

- Jak czuła się Magda?
- Czy nauczyciel naruszył godność osobistą Magdy? Dlaczego?

III. Komentarz nauczyciela:

a) Niszczenie cudzego mienia, molestowanie, groźby, przemoc fizyczna są karalne. Stanowią naruszenie godności i dóbr osobistych zgodnie z art. 23 Kodeksu cywilnego.

b) Nagrywanie, robienie zdjęć osoby bez wyrażenia przez nią zgody jest karalne. Wizerunek osoby również jest jej dobrem osobistym, a bezprawne jego rozpowszechnianie (w tym przypadku dodatkowo wzmocnione obraźliwym podpisem) godzi w godność osobistą Leny. Art. 23 Kodeksu cywilnego. 24

c) Przeklinanie w miejscu publicznym jest karane. Art. 141 Kodeksu wykroczeń: Kto w miejscu publicznym umieszcza nieprzyzwoite ogłoszenie, napis lub rysunek, albo używa słów nieprzyzwoitych, podlega karze ograniczenia wolności, grzywny do 1.500 złotych albo karze nagany.

d) Nauczyciel reprezentuje władzę i jest zobowiązany do poszanowania godności ucznia. Regulują to również dokumenty szkolne: Statut, Karta Praw Ucznia.

IV. Burza mózgów. Gdzie można znaleźć prawa człowieka, informacje na temat ochrony dóbr osobistych i nietykalności cielesnej? Uczniowie zapisują swoje pomysły na tablicy, nauczyciel uzupełnia informacje:

- Konstytucja RP już w swojej Preambule stwierdza istnienie przyrodzonej godności człowieka. Art. 30 Konstytucji charakteryzuje ją jako przyrodzone, niezbywalne i nienaruszalne źródło wolności i praw człowieka i obywatela.

- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka mówi w art. 1, że wszyscy ludzie rodzą się równi pod względem swej godności i swych praw. Są oni obdarzeni rozumem i sumieniem i powinni postępować wobec innych w duchu braterstwa.

- Godność jest dobrem osobistym chronionym przez prawo. Zgodnie z art. 23 Kodeksu cywilnego dobra osobiste człowieka, w szczególności: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, 25 nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska – pozostają pod ochroną prawa cywilnego.

- Kodeks karny mówi, że naruszenie godności osobistej jest przestępstwem znieważenia. Natomiast zgodnie z art. 448 Kodeksu cywilnego w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

- Kwestię nietykalności cielesnej reguluje Art. 217 Kodeksu karnego:

Kto uderza człowieka lub w inny sposób narusza jego nietykalność cielesną, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Jeżeli naruszenie nietykalności wywołało wyzywające zachowanie się pokrzywdzonego, albo jeżeli

pokrzywdzony odpowiedział naruszeniem nietykalności, sąd może odstąpić od wymierzenia kary.

- W przypadku molestowania seksualnego, np. gwałt – Pokrzywdzona (ofiara molestowania seksualnego) może zawsze domagać się poszanowania swej godności, która jest podstawowym dobrem osobistym. W tym przypadku możliwe jest oskarżenie napastnika o dopuszczenie się zniewagi na podstawie art. 199 Kodeksu karnego.

Podsumowanie. Uczniowie podają przykłady naruszenia dóbr osobistych i nietykalności cielesnej z życia szkolnego lub zaobserwowane na ulicy oraz wyjaśniają na jakiej podstawie uznają je za naruszenia dóbr osobistych i nietykalności cielesnej.